

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Muu

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittukseen laskettavista henkilöstöryhmiä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Esityksessä todetaan, että mitoittukseen laskettaisiin mukaan välitöntä asiakastyötä tekevä henkilöstö. Välillistä työtä ei laskettaisiin mitoittukseen ja tukipalveluihin olisi varattava erillinen resurssi. THL määrittäisi henkilöstömitoituksen laskentakaavan ja seuraisi sen toteutumista. Pidämme tärkeänä, että vain välitöntä hoitotyötä tekevät voidaan laskea mitoittukseen, jotta riittävä hoidon taso on mahdollista turvata. Näin ollen kannatamme lähtökohtaisesti tätä erittelyä. Eduskuntakäsittelyn asiantuntijakuulemisten yhteydessä sitten tarkentuu, onko tähän tarvetta tehdä tarkennuksia.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

Esityksessä todetaan, että yksiköiden erilaisesta asiakasrakenteesta, tiloista ja muista olosuhteista johtuen kategorista mitoitusvaatimusta tukipalvelutyölle ei kirjattaisi lainsäädäntöön. Tukipalveluja voitaisiin toteuttaa eri tavoin, esimerkiksi ostopalveluina ja myös erilaisia teknologisia ratkaisuja hyödyntäen. Pidämme hyvänä asiana, että tukipalvelut eriytetään välittömästä hoitotyöstä, mutta tukipalveluille olisi mahdollisesti hyvä saada kuitenkin jonkinlainen ohjaava mitoitus. Käytännössä on ilmennyt, että esimerkiksi viriketoiminnan henkilöstön mitoittamista alitetaan helposti.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

Emme ota tässä vaiheessa kantaa, vaan vasta asiantuntijoiden kuulemisten myötä.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Emme ota tässä vaiheessa kantaa, vaan vasta asiantuntijoiden kuulemisten myötä.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Vanhustenhoidon tilanne on ollut huolestuttava jo pitkään ja paikoin katastrofaalinen tilanne on ollut jopa häpeällistä, minkä vuoksi pidämme valitettavana asiana sitä, että mitoituksen kokonaisvaltainen täytäntöönpano siirretään vasta seuraavan eduskuntakauden vaihteeseen, eli käytännössä seuraavan hallituksen vastuulle. Vaikka varmasti jonkinasteiselle porrastukselle on tarvetta riittävän hoitajamäärän saamiseksi, olisi asiaan yksinkertaisesti pitänyt varata enemmän resursseja.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Työmäärä ja työn henkinen kuormitus ovat viime vuosina lisääntyneet, minkä vuoksi työntekijöiden hyvinvointiin ja jaksamiseen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Vastaavasti tulee lisätä työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhönsä, edistää koulutuksiin pääsyä ja tietysti saada palkkaus kohdilleen.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

RAI-järjestelmä on kohtuullisen hyvä. Arvio tulisikin itse asiassa tehdä kaikille yli 75-vuotiaille, myös kotihoidon piirissä oleville, jotta kotona pärjäämistä voidaan seurata ja siirtyä ajoissa tehostetumman palveluasumisen piiriin. Esim. seniorineuvolatoimintaa tulisi tässä mielessä aloittaa/kehittää.

Lisäksi tarvitaan laatuksiteerit hoitoon: ruokailutakuu, ulkoilutakuu, hygieniatakuu ja yhteisötakuu. Näitä kriteereitä kehitettiin vanhusasiainvaltuutettua koskeva kansalaisaloitteen aikana.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

Otamme kantaa tähän asiaan vasta eduskuntakäsittelyn asiantuntijakuulemisten jälkeen.

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

Otamme kantaa tähän asiaan vasta eduskuntakäsittelyn asiantuntijakuulemisten jälkeen.

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Otamme kantaa tähän asiaan vasta eduskuntakäsittelyn asiantuntijakuulemisten jälkeen.

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Vanhustenhoidon valvonta on ontunut pahasti. Yksi syy ongelmiin on omavalvonnan puutteellisuus. Myöskään kaupunkien ja kuntien toimesta valvonta ei kaikkialla ole ollut riittävää. Resurssipula näkyy myös Valviran ja Avin työssä siten, ettei vanhustenhoidossa tapahtuneisiin laiminlyönteihin ole pystytty riittävän tehokkaasti puuttumaan. Jatkossa laiminlyönnit tulee selvästi ja tiukasti sanktioida. Myös ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä hoivalaitoksiin tulisi kehittää.

Valvonnan tehostamiseksi edellytämme, että hallitus tuo nopeasti myös esityksen vanhusasiainvaltuutetun viran perustamisesta, mikä kirjattiin myös hallitusohjelmaan.

Kosunen Johanna
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä